

ADAP VE TRAFİK

TRAFİK ADABI İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

Yazılı Kurallara Uyma:

Denetim ve Ceza Korkusu Olmadan

- Sürücü, araç kullanırken yapacağı bir kural ihlalinin sonucunun sadece maddi cezası olduğunu düşünmemelidir.
- Trafik içinde yapacağı bir kural ihlalinde, kendi canını ya da sevdiklerinin canını tehlikeye attığının da farkında olmalıdır.
- Bu farkındalığı kazanmak için yapılması gereken ise trafikteki bütün kuralların nedenini öğrenmektir.
- Bilgi olmadan farkındalık oluşmaz.
–Bu nedenle de bir sürücü adayı her bilgiyi özümsemeli, her kuralın altında yatan güvenlik gerekçelerini sorgulamalı, öğrenmelidir.

TRAFİKTE TEMEL DEĞERLER

Sorumluluk:

- Sorumluluk; kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi anlamına gelmektedir.
- Sürücü, trafik içindeki davranışlarının sorumluluğunu hem kendine hem de diğer yol kullanıcılarına karşı üstlenebilmelidir.
- Davranışlarının sonuçlarını düşünerek hareket etmelidir.
- Sürücü, bu belge ile
"ben bir canlıyı öldürme ve çevreye zarar verme potansiyeli olan 'aracı' güvenli bir şekilde ve kimseye ve hiçbir şeye zarar vermeden kullanmak için gerekli bilgileri öğrendim ve bu bilgileri uygulamak için gerekli olan kişilik özelliklerine, yetişkinliğe ve sorumluluk duygusuna, psikolojik ve fiziksel uygunluklara sahibim" demektedir.

Yardımlaşma:

- Yardımlaşma, karşılıklı yardımda bulunma anlamına gelmektedir.
- Yardımlaşmanın olduğu ortamlar, stresten uzak, insanların daha sakin ve huzurlu olduğu ortamlardır.

- Yardımlaşma ile sorunlar kısa sürede ve yapıcı bir biçimde çözülür.

Trafikte Yardımlaşma Neden Önemlidir?

- Birlikte yaşam, yardımlaşma olmadan sürdürülmesi zor bir hale gelmektedir.
- Trafik ortamı, tüm yol kullanıcılarının birlikte hareket ettiği, birbirinin olumlu ya da olumsuz davranışlarından etkilendiği bir ortamdır.
- Bir kişinin olumlu ya da olumsuz bir davranışının tüm yol kullanıcılarını aynı şekilde etkilediği bu ortamda yardımlaşmanın önemi oldukça öne çıkmaktadır.
–Özellikle trafikte dezavantajlı gruplar olan çocukların, yaşlıların ve engellilerin yardıma daha fazla ihtiyacı olabilir.

Tahammül:

- Tahammül; insanın kötü, güç durumlara karşı koyabilme ya da katlanabilme gücü olarak tanımlanmıştır.
- Kendi görüşünüze ve çoğunluğun görüş biçimine aykırı düşen görüşlere, sabırla ve taraf tutmadan katlanabilme özelliğidir.

Örnek 1:

Park etme konusunda acemi olan yeni sürücü, yolda iki aracın arasına park etmeye çalışırken, arkasındaki araç sürücüsü bu duruma tahammül göstermeyip, sürekli kornaya basarsa, park etmeye çalışan sürücü paniğe kapılacak ve park etme süresi artacaktır. Oysa fazladan gösterilecek 30 saniyelik bir tahammül, daha huzurlu bir trafik ortamı oluşturacak ve acemi sürücünün de daha kısa sürede manevrasını tamamlamasını sağlayacaktır.

Nezaket Ve Saygı:

- Nezaket, başkalarına karşı saygılı ve incelikle davranma anlamına gelmektedir.
- Saygı ise değeri, üstünlüğü, yaşlılığı, yararlılığı, kutsallığı dolayısıyla bir kimseye, bir şeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmaya sebep olan sevgi duygusu, başkalarını rahatsız etmekten çekinme duygusu anlamına gelmektedir.
- Başarılı iletişimin en önemli kuralı karşınızdaki kişinin varlığına saygı göstermektir.

Feragat Ve Fedakârlık:

Feragat ve fedakârlık, bir amaç uğruna ya da gerçekleştirilmesi istenen herhangi bir şey için kendi yararlarından vazgeçme, haktan kendi isteğiyle vazgeçme, özveri anlamına gelmektedir.

Sabır:

- Sabır, en kısa tanımıyla, zorluğa karşı göğüs germek anlamına gelmektedir.
- Diğer bir deyişle, yaşanan olumsuz durumu kabullenmek, çözümü yönünde çaba sarf etmek ve uygulanan çözüm faaliyetlerinin sonucunu beklemektir.
- Olaylar yalnızca bizim kontrolümüzde değildir.
- Yaşam çoğunlukla bizim dışımızdaki unsurlar tarafından yönlendirilir.
- Benzer şekilde trafik ortamı da her zaman sürücünün kontrolünde olan bir ortam değildir.
- Diğer yol kullanıcıları, yol ve hava koşulları gibi pek çok şeyin sürücünün kontrolü dışında gelişmesine neden olur.
- Potansiyel olarak tehlikelerle ve beklenmedik olaylarla dolu olan ve sürücünün kontrolü dışında ki bu trafik ortamında zorluklarla sağlıklı bir şekilde baş etmek için sabır olmazsa olmazdır.
- Sabırlı olmak stresle baş etme konusunda da önemli bir özelliktir. Genel olarak, sabredemeyen kişilerin stresle de olumlu baş etme konusunda sorun yaşadıkları bilinmektedir.
- Hayatın her alanında ihtiyaç duyulan sabır değeri trafik içinde çok daha büyük önem taşımaktadır.
- Trafikte, kırmızı ışıkta beklemek, sabır gerektiren bir davranıştır.
- Ancak burada gösterilen sabır, kırmızı ışıkta geçmenin bir trafik kural ihlali olması ve bu ihlalin bir cezası olması nedenleri ile sürücüler için bir zorunluluk haline gelmiştir.

Trafik Kültüründe Birbirini Uyarma:

- Birlikte yaşadığımız trafik ortamında, bir kişinin yaptığı olumlu ya da olumsuz bir davranış hepimizi etkiler.
- O kişinin belki de farkında bile olmadan yaptığı o davranış hiçbir suçu olmayan bir başka kişinin ölümüne, yaralanmasına ya da ömür boyu sakat kalmasına neden olabilir.
- Dolayısıyla, trafik içinde hatalı davranış sergileyen bir sürücüyü uyararak hem o sürücünün hem de trafikteki diğer sürücülerin kaza yapma ya da olumsuz bir durum oluşturma riskini azaltacaktır.
- Ancak bu uyarı, nezaket ve saygı çerçevesinde yapılmalıdır.

TRAFİKTE EMPATİ VE İLETİŞİM

- Empati (duygudaşlık), bir olay ya da bir durumda karşımızdaki kişi hakkında herhangi bir yargıda bulunmadan önce kendimizi onun yerine koyarak, olayı/durumu onun gibi yaşamamız. "ben onun yerinde olsaydım nasıl hissederdim, düşünürdüm, davranırdım"

- Trafik adabı açısından da empati çok ciddi bir öneme sahiptir.
- Sürücü trafikte diğer yol kullanıcıları ile sürekli iletişim içindedir.
- Aracını hareket ettirmesiyle birlikte iletişim başlar ve aracını park edinceye kadar da bu iletişim sürer.
- Örneğin, sola ya da sağa dönüş yapmadan önce sinyal vermek bir iletişimdir.
- Trafik kuralları bu iletişimi sağlıklı, güvenli ve herkes için standart kılabilmek için vardır.
- Ancak trafik adabı bu kuralların o toplumda ne şekilde ve ne standartta uygulandığını belirlediği için ayrı bir yere sahiptir.

• **Diğergamlık**, özgecilik ve saf yardım etme güdüsü olarak da ifade edilmektedir.

• Diğergamlık, yardım etme davranışının bir alt kategorisidir. Başkasının çıkarına davranma olarak tanımlanmaktadır.

• Diğergamlık ile empati arasında önemli bir ilişki vardır.

• Empati, kişiyi başkalarına yardım etmek üzere harekete geçirir.

• Toplum yanlısı davranışlar diğer insanların refahına katkıda bulunmaktadır.

ÖFKE YÖNETİMİ

• Sözlük tanımı: güçlü bir husumet duygusudur. Hoşnutsuzluğun doğurduğu yoğun bir duygusal durum anlamına gelir.=kızgınlık, hiddet, gazap.

• Öfke, günlük hayatımızda önemli yere sahip duygularımızdan biridir.

• Evrenselidir. Her kültürde çeşitli şekillerde yaşanan bir duygudur.

• Kimi zaman kısa süreli, orta şiddette ve hatta kişiye faydalı,

• Kimi zaman ise çok şiddetli, yoğun, sürekli ve tahrip edici olabilmektedir.

- İnsanlara yönelik fiziksel saldırı
- Objelere yönelik fiziksel saldırı
- Sözel saldırı veya bağırma
- Bastırma
- Kendini eleştirme
- Dikkati başka konuya çekme
- Zulmetmek

Öfkenin ifade biçimlerinden bazılarıdır. **ÖFKE:**

• Kişiye güç verir

• Kişinin duygularını daha da kabartan, rahatsız edici davranışları önler.

–Öfke sayesinde engellendiğini anlar, kendine zarar vermez.

• Diğer insanlara karşı olumsuz duyguların dışavurulmasını kolaylaştırır.

• Kişiyi, isteklerini elde etme konusunda daha atılgan bir hale getirir.

• Kişinin, kendisini önemli, üstün ve haklı hissetmesini sağlar.

ÖFKENİN FİZİKSEL HASTALIKLARLA İLİŞKİSİ

• Öfkenin kalp hastalıkları gibi pek çok fiziksel hastalığın ilerlemesinde çok önemli etkilere sahip olduğu bilinmektedir.

–Hem bastırılan hem de ifade edilen öfkenin, yüksek kan basıncı, kalp problemleri, ülser gibi psikosomatik sonuçları olacağı vurgulanmaktadır.

–Öfkenin bastırılması, yüksek tansiyonu geliştiren bir faktörken, öfkenin bağırarak, müdahale ederek veya hızlı konuşma şeklindeki ifadeleri de kalp ritminde bozulmalara neden olmaktadır.

ÖFKELENDİĞİMİZDE FİZYOLOJİK TEPKİLERİMİZ:

- Kasların gerilmesi artar
- Kaşlar çabılır
- Dişler gıcırdatılır
- Ters ters bakılır
- Yumruklar sıkılır
- Yüz kızarır
- Titreme hissi (el-ayak)
- Uyuşma hissi
- Tıkanma hissi (nefes almada zorluk)
- Vücudun çeşitli bölgelerinde seyirmeler olması
- Terleme
- Kontrol kaybı
- Sıcaklık hissi
- Burundan soluma
- Dudakları ısırma
- Beynin zonklaması
- Baş ağrısı
- Hareketlerin hızlanması

Öfkelendiğimizde, tepkilerimiz neler olur?

Zihinsel tepkiler:

- Konsantrasyon bozukluğu
- Düşük performans
- Unutkanlık
- Uykusuzluk
- Dikkatsizlik

Davranışsal tepkiler:

- alkollizm
- sigara tiryakiliği
- huzursuzluk
- acelecilik
- ilaç kullanımı
- aşırı yemek yeme

• Psikologlara göre, öfkeli araç kullanmaya eğilimli olma ile saldırgan sürücülük davranışları birbirleriyle ilişkilidir.

• Öfkeli sürücülük özelliği yüksek olan kişiler, trafikte daha fazla öfkeli durumlar yaşama deneyimine sahiptirler.

• Trafikte yaşanan öfke duygusu, güvenli sürücülük yeteneklerini olumsuz yönde etkilemekte, tehlikeli davranışlara ve kural ihlallerine yol açabilmektedir.

•Diğerlerine göre daha çabuk ve daha fazla öfkelenen sürücülerin direksiyon hâkimiyeti bozulur, dikkat dağınık, kural ihlalleri artar, sabırsızlık ve tahammülsüzlük artar ve sonuç olarak kazaya karışma olasılığı artar.

•Trafik ortamı, doğası gereği engellemelerle dolu bir ortamdır.

•Çeşitli nedenlerle trafik tıkanır. Kurallar gereği özellikle şehiriçi trafiği dur-kalk şeklinde yürür.

•Her kırmızı ışık bir engellemedir. Dolayısıyla bir sürücü engellenme duygusu yaşadığında hissettiği öfkeyi yönetmeyi öğrenmek zorundadır.

•Güvenli sürücülük için altın kural sakin olmak ve sakin kalmaktır.

•Araç kullanırken kendinizi öfkeli hissederseniz uyum sağlayıcı/yapıcı öfke ifadesi yöntemini kullanın.

–Örneğin, önünüzde yavaşlamanıza neden olan ya da aracını aniden önünüze kıran bir sürücü ya da bir durum oluştu. Engellendiğiniz ya da haksızlığa uğradığınızı düşündüğünüz için ister istemez kendinizi öfkeli hissetmeye başlayabilirsiniz.

Trafikte Öfkelendiğinizde, Kendinizi Sakinleştirmek İçin:

•Güvenli bir sürücü olmak için daha dikkatli davranırım.

• Diğer sürücüyü düşünmemi engellemek için başka şeyler düşünürüm.

• Karşılık vermeden önce sonuçlarını düşünürüm.

• Durumla ilgili pozitif çözümler düşünmeye çalışırım.

• Kendime, bunun sinirlenmeye değmeyeceğini söylerim.

• Onların seviyesine inmemeyi tercih ederim.

• Sakinleşmek için radyo veya müzik açarım.

• Kendime, bulaşmaya değmeyeceğini söylerim.

BEDEN DİLİ

•Beden dili, sözlü iletişimden daha inandırıcıdır. Ayrıca beden dili önemlidir.

–Çünkü bir iletişimin %7'si sözlü iletişim (sözcükler), %38'si ses (yükseklik, ton, ritim vb.), %55'i beden hareketlerinden (çoğunlukla yüz ifadeleri) oluşmaktadır.

•Sözlü olmayan ipuçları dendiğinde kişilerarası mesafe, beden dili ve yüz ifadelerinin yanı sıra jestler yani el hareketleri ile konuşma, mimikler, giyiniş tarzı ve söyleyiş tarzı da belirtilmektedir

•Trafik ortamında diğer yol kullanıcıları ile iletişim sırasında sürücü hem aracını hem de beden dilini kullanır.

•Korna çalmak, yakın takip araç kullanmak, aracını kullanarak yapılan iletişim biçimlerine verilebilecek örnekler iken, diğer sürücü ya da yayaya el-kol işaretleri ile çabuk geçmesini ifade etmek de beden dilini kullanmaya örnek olarak verilebilir.

•Bir trafik kazasında diğer tarafla iletişim halindeyken kişinin beden diline dikkat etmesi önemlidir.

•Sözler olumlu olabilir ancak kişinin kullandığı beden dili kavgaya davet çıkarmamalı, sakinleştirici olmalıdır.

•Haklı ya da haksız olma trafik zabıtasının karar vereceği bir durumdur.

•Bir kaza durumunda taraflar, psikolojik olarak, savunma durumuna geçme ve diğerini suçlama eğilimi içindedirler.

• Bu ruh hali, beden diline yansır ve diğer taraf da aynı durumda olacağı için olumsuz olayların, kavgaların meydana gelmesi kaçınılmaz bir hal alabilir.

•Olayları daha da zor bir hale getirmemek için ve trafik güvenliğini gözetmek açısından kişinin diğer tarafa haklı ya da haksız olmasından bağımsız olarak saygı duyduğunu, varlığını gördüğünü ve kabul ettiğini ifade eden beden dili ile yaklaşması trafik adabı açısından istenilen durumdur.

KONUŞMA ÜSLUBU

•Kişinin konuşma üslubu bazen sözlerinden daha çok önem taşır.

•İletişim sırasında mesajın ne olduğu kadar nasıl söylendiği de önemlidir.

–Başka bir deyişle, sözler olumlu olabilir ama söyleme tarzı olumsuz ise kişinin aklında sözler değil söyleyiş biçimi kalır ve ona göre karşılık verir.

•Konuşurken kişilerin yüzüne bakarak, tebessüm etmek karşımızdakinin sert duruşunu yumuşatacaktır.

•Sonuç olarak, beden dili ve konuşma üslubu kuralları açısından olumlu bir trafik adabı sahibi olmak güvenli sürücülük açısından önem taşımaktadır.

•Beden dili ve konuşma üslubu da dikkate alınarak, trafik adabı açısından başarılı iletişim kurma becerilerinizi geliştiriniz.

Trafik Denetim Görevlileri ile İletişim

•Bir sürücü, trafikte çeşitli nedenlerle trafik zabıtası ile iletişim kurmak durumundadır.

•Trafik denetim görevlileri, ilgili yasal düzenlemeler kapsamında görevlerini yapmaktadırlar.

•Dolayısıyla bir sürücü herhangi bir durumda trafik zabıtası ile iletişim kurarken, bunu aklından çıkarmamalı ve trafik adabı açısından iletişim kurallarına özen göstermelidir.

•İletişim, mesaj alışverişi, bilgi aktarımıdır.

•Etkili, başarılı iletişim demek başkalarını suçlamak yerine hakça savaşım vermektir.

•Etkili iletişim becerileri gelişmiş olan kişi etkin şekilde dinlemeyi bilir, akil okumak yerine karşısındaki kişinin ne demek istediğini gözden geçirir.

•Karşısındaki kişiye saygı duyar.

•Saygı duymak o kişinin varlığını kabul etmek anlamına geldiği için iletişimi başarılı hale getirir.

•Empati düzeyinin yüksek olması da başarılı iletişim için en önemli koşulların başında gelmektedir.

•Bir sürücü, trafik denetim görevlileri ile başarılı bir iletişim kurabilmek, kendini ifade edebilmek için etkili iletişim becerileri konusunda bilgi sahibi olmalıdır.

TRAFİKTE HAK İHLALLERİ

Birey Hakkı (Diğer bireylere verilen zarar)

•Sosyal hayatımızda kimseye zarar vermemeye ve kimsenin hakkını yememeye özen gösteririz.

•Trafik hayatımızın bir parçası olduğuna göre aynı hassasiyeti trafik içinde de göstermemiz gereklidir.

•Trafik kurallarının konulmasının başlıca sebeplerinden biri de kişilerin trafikteki haklarının belirlenmesidir.

• Hem trafik düzeninin bozulmaması için hem de trafikte başkalarının hakkını çiğnememek için trafik kurallarına muhakkak riayet edilmelidir.

•Trafik kurallarına uyulmadığı takdirde bir başkasının canına ya da malına zarar verebiliriz.

•Bu kurallara uymamak kişi haklarını ihlal ettiği gibi hayatlarına da kastedebilir.

Toplum Hakkı (Topluma verilen zarar)

•Trafikte hatalı ve yanlış davranışlar kaza ile sonuçlanabilmektedir.

•Trafik kazası kişisel olarak can ve mal kaybına sebep olduğu gibi toplumsal zararları da çok büyüktür.

•Bir kaza bir veya birçok kimsenin ölümüne neden olabilir.

•Bu ölümler ailelerin yıkımına, kaybolmasına sebep olabilir.

•Ailelerin yok olması ve dağılması sağlıklı bir toplumun bozulması demektir.

•Sağlıksız bir toplum, sağlıksız bir millet, sağlıksız bir devlet demektir.

•Trafik kazası geçiren kişiler, canlarına bir zarar gelmese bile psikolojik olarak zarar görürler.

•Kişilerin bu bozuk psikolojileri ailelerine ve topluma olumsuz yansır.

•Psikolojik etkilerin verdiği güvensizlikler, bilhassa gençlerde sigaraya eğilim alkol ve uyuşturucu gibi aileyi sosyoekonomik açıdan sıkıntılara sürükleyecek olayları tetiklemektedir.

•Yine psikolojik etkiler, bireyin yaşam kalitesini düşürmekte, içine kapanık bir benlik ortaya çıkararak çevresiyle ilişkilerini azaltmaktadır.

•Ekonomik olarak dezavantajlı konumda olan dar gelirli aileler hem tıbbi gereksinimlerin maliyetleri hem de bu yaralanma veya ölüm neticesinde düşen gelirleri nedeniyle en büyük mağduriyeti yaşamaktadırlar.

•Ölüm halinde ise kişinin bakmakla yükümlü olduğu bireylerin geçim sıkıntısı baş gösterebilmekte ve bu durum da bir ailenin dağılmasına veya kaybolmasına dahi gidebilmektedir.

Kamu Hakkı (Devlete verilen zarar)

Trafik kazası sonucu meydana gelen maddi hasarlar, yetişmiş insan gücü kaybı ve yaralananlara yapılan sosyal güvenlik harcamaları ülke ekonomisine büyük zarar vermektedir. Trafik kazasının topluma verdiği zararlar bununla da bitmemektedir.

Karayollarının zamanından önce yıpranması, açılan çok sayıda dava ile yargı sisteminin iş yükünün artması, engelli nüfusunun artması, üretim ve refah kayıpları, uzun vadede kalkınmaya olumsuz etki, ülke imajının zedelenmesi, topluma verdiği zararların başlıcaları olarak sayılabilir.

Yaşam Hakkı (Bireyin kendisine verdiği zarar)

•Yaşama hakkı; önce insanın fiziksel-biyolojik varlığının arızasız olarak sürdürebilmesi için gerekli olan bir sağlık ve bütünlük içinde doğması, sonra insanın varlığının moral-kültürel gelişim olanaklarına sahip olarak sürdürülebilmesidir.

•Sürücülerin başkalarının yaşama haklarını tehlikeye atacak davranışlardan uzak durmaları gerektiği gibi kendi yaşama hakkını da tehlikeye atacak davranış içinde bulunmaması gerekir.

•Yaşama hakkı, en temel haktır.

•Diğer tüm hakların kullanımı ve varlığı bu hakka bağlıdır.

•Bu yönüyle yaşama hakkı mutlak bir haktır.

•Kişi maddi ve manevi olarak birçok zorluk ve fedakârlıklarla yetişkin hale gelmektedir.

•Kişinin yetişkin hale gelmesinde birçok kişinin emeği vardır.

•Bu sebeple sürücülerin trafik içinde yanlış ve tehlikeli hareketler yaparak kendilerine zarar verme riskini göze almaya hakları yoktur.

Çevre Hakkı (Çevre ve doğaya verilen zarar)

- Günümüzde çevre sorunları son yıllarda giderek artış göstermektedir.
 - Bu sorunların sonucunda, mevsimler değişmekte, buzullar erimekte, solduğumuz hava zehirle yüklenmekte, kulaklarımız, gözlerimiz ve beynimiz; gürültü beton ve metal kirliliği ile dolmaktadır.
 - Karayolu ulaşım sistemlerinin çevreye ve insana verdikleri zararlar farklı boyutlarda ve farklı özelliklerdedir.
 - Çevreye en zararlı karayolu ulaşım sistemi ise özel araçtır.
 - Enerji tüketimi, atık maddesi ve gürültü kirliliği en fazla, kapasitesi ise en düşük ulaşım sistemi özel araçtır.
 - Bu nedenle özellikle kent içinde zorunlu olmadıkça özel araç yerine alternatif ulaşım türleri (toplulaşım, bisiklet, yaya) kullanılmalıdır
- Karayolu trafik kazalarının kişiye, topluma ve kamuya verdiği zararların yanında çevreye de büyük zararları bulunmaktadır. Bu zararların başlıcaları aşağıda özetlenmiştir.

Orta refüjlere ve yol kenarlarına dikilen ağaçlar zarar görmektedir.

Bilhassa yakıt, kimyasal madde, tıbbi atık vs. yüklü araçların yaptığı kazalar neticesinde çevre büyük ekolojik zarar görmektedir.

Trafo, elektrik direğine çarpma gibi durumlarda kesintiler yaşanmaktadır.

Köprü, tünel gibi noktalarda yaşanan kazalarda ulaşım aksamaktadır.

TRAFİKTE DİĞERLERİNİN SÜRÜCÜ DAVRANIŞLARINA ETKİSİ

- İnsan toplum içinde yaşayan sosyal bir varlıktır.
- Kişinin günlük hayatında yapmış olduğu birçok rutin aktivitede de davranış şeklini sosyal çevresi şekillendirir.
- Sürücüler trafikte toplu olarak araç kullandıklarından toplumsal belleğin de etkisi altındadırlar.
- Ortamda, sizi izleyen kişinin varlığı ya da yokluğu farklı davranmanıza neden olur.
- Bununla ilgili en eski deneyi Triplett, 1897 yılında yapmıştır.
- Araştırmacı, bir yarışmada bisiklet yarışçılarının, başkaları tarafından izlendiklerinde hızlarını arttırdıklarını bulmuştur.
- Başkalarının etkisi ile davranışlarımız yalnız olduğumuzdan daha farklı olabilir.
- Yalnızken emniyet kemeri takan bir genç sürücü, yanında yaşıtı olduğunda onun olumsuz etkisiyle emniyet kemerini takmayabilir.

Trafik içinde tüm kurallara uyarak araç süren bir sürücü bile, trafikteki diğer araçlara farkında olmayarak ya da farkında olmasına rağmen direnç gösteremeyerek, uyum sağlayıp kural ihlali yapabilir.

TRAFİK ADABI İLE İLGİLİ ÖRNEKLER

Örnek 1:

Bir sürücü, sürekli şerit değiştirerek (slalom yaparak) araç kullanırsa, çevresindeki sürücülerin dikkatinin dağılmasına ya da paniğe kapılmalarına sebep olabilir. Bunun sonucunda sürücünün kendi hatalı davranışı yüzünden başka sürücülerin kaza yapma riski artacaktır. Bu sürücü başkalarının canına ya da malına zarar verme sorumluluğunu üstlenebilecek midir?

Örnek 2:

Ailesi ile birlikte yolculuk yapan bir sürücü aracını hız limitlerini aşarak sürdüğünde, ailesinin hayatını da tehlikeye atması olacaktır. Bu sürücü, hız ihlalden kaynaklanan olası bir kazada sevdiklerinin canını riske atma sorumluluğunu üstlenebilecek midir?

Örnek 3:

Aracı arıza yaptığı için yolda kalmış ve yardım talebinde bulunan bir sürücüye, yoldan geçen bir sürücünün durup yardım etmesi hem yardım talep eden sürücüyü bir sorundan kurtaracak hem de aracın bir an önce durduğu yerden trafiğe katılmasını sağlayarak, trafiğin aksamasını önleyecektir.

Örnek 4:

Karlı havada zincir takmaya çalışan bir sürücü, sorun yaşıyor ve yardım talep ediyorsa, bu konuda deneyimli, daha becerikli bir sürücünün o kişiye yardım etmesi daha sonra olabilecek araç kaymalarını ve trafik kazalarını önlemiş olacaktır.

Örnek 5:

İki yönlü karayolunda öndeki ağır vasıta nedeniyle oluşan araç kuyruğunda ağır vasıtanın arkasında sollayan ilk araç, yol uygunsa, hemen sağa geçmek yerine bir süre sol şeritte giderek, kuyruktaki diğer araçların da ağır vasıtayı sollamasını kolaylaştırabilir. Böylece o yoldaki trafik akışı daha rahat bir hale gelebilir.

Örnek 6:

Bir sürücünün önünde duran bir araçtan yaşlı bir yolcunun indiğini düşünelim. Yaşından dolayı bu yolcunun araçtan inme zamanı normalden biraz daha uzun olabilir. Arkadaki sürücünün bu duruma tahammül göstermeyip, kornaya basması yolcunun araçtan daha hızlı inebilmesini sağlamayacağı gibi trafik ortamında da huzursuz, stresli bir durum oluşmasına sebep olacaktır.

Örnek 7:

Trafik kazası sadece maddi hasarlı bile olsa, yaşanması hiç istenmeyen ve kazaya karışan sürücülerini psikolojik olarak olumsuz etkileyen bir durumdur. Kaza sonrası tarafların birbirine saygısız ve nezaketsiz bir şekilde davranması, kazayı ortadan kaldıramayacağı gibi, olayın yasal gidişatını da uzatacağından çözümü geciktirecektir. Bu sebeple kaza sonrası sürücünün soğukkanlılığını kaybetmemesi, diğer sürücüye saygısız ve nezaketsiz söylem ve hareketlerde bulunmaması çok önemlidir. Nezaket ve saygı, huzurlu ve daha az stresli bir ortamın oluşmasını sağlayacağı için meydana gelen kaza ile ilgili sorunlar daha kısa bir sürede çözülecek, kişilerin psikolojik olarak yaşadıkları olumsuz duygular ise en azından yaşanan kaza ile sınırlı kalacaktır.

Örnek 8:

Yağmurlu bir günde araç sürerken kaldırımdaki yayalara su sıçratmamaya özen gösterilmelidir. Bir yaya için bu durum çok olumsuzdur. Her sürücünün aynı zamanda bir yaya olduğu unutulmamalıdır. Yağmurlu ve karlı havalarda araç kullanırken bir yaya görüldüğünde, hız daha fazla azaltılmalıdır.

Örnek 9:

Tali yol- Ana yol kesişmesinde geçiş hakkı anayolda seyreden sürücüye aittir. Anayolda, kalabalık bir trafik içinde ilerleyen sürücü, tali yoldan gelmekte olan sürücüye kendi geçiş hakkını verdiğinde sadece birkaç saniye zaman kaybedecek, karşılığında ise tali yolda araçların birikmesini önlemiş olacaktır.